

ne zgosti. Sedaj pa — se mi mar dozdeva ali je res, razločiti v tej črni megli tako ne morem več ničesar — je mogoče, da sem ustavil korak ravno na robu prepada? S cepinom nekajkrat sunem predse, naredim še korak ali dva. Toda ne! Mar se mi že blede? Greben je vendar tu, strmo pred mano, nikjer nobenega prepada. Toda kaj pa grozljive podobe tam nekje spodaj? Ah, bodi no pameten! To so le trenutki obupa in pretvar!

Še hočem naprej. Res sem zaslepljen od neznane soplesalke v megli. Ko veter le malo prečisti okolico, spet iščem poti. Ampak korak je vse počasnejši, nekaj čudnega se dogaja z mano: omreženemu od bujne domišljije se mi še kar prikazujejo v megli tiste grozljive podobe iz prepadov.

Cepin v moji iztegnjeni desnici pred mano ne najde več opore. Razpoka? Ne vem, kaj je v

resnici, samo v hipu, kot bi me s kolom po glavi, sem trezen, prebujen od pijane zaslepljenosti meglenega plesa. K vragu soplesalka, ki se ne pusti ujeti! Dovolj, dovolj je te norosti! Kaj sanjarim o soncu na Johannisbergu? Le nazaj, le nazaj!

Tečem po svojih stopinjah, dokler jih še ni zasul sneg. Tečem brez prestanka, tedaj pa . . . Mar je to privid ali resnica? Ali sem še vedno v prevari skušnjave? Slepeča svetloba sonca, trga-joče se megle in visoko tam zgoraj — beli stožec — vrh Johannisberga. Postojim. Samo se mi smeje . . . Kako je vse nepredvidljivo!

V žepu vetrovke otipam orglice. Zaigram. Ne vem, ali se mi samo dozdeva ali je res. Še žvižgajoči veter utihne, kakor da je prisluhnil moji pesmi.

Na planincih sončece sije, na planincih lušno je . . .

PRAVLJICE IZPOD SKUTE, GRINTOVCA IN KOČNE

SPOMIN NA JESENSKO DARILO

NEŽA MAUER

Pod pojmom 'darilo' imamo vsi kar precej ustajljene predstave: zavojček s pentljo in roža; steklenica in roža; lična šatulja in podobno (lahko sami dalje naštevate).

O, saj vsi želimo ustreči obdarovancu — toda malokdo zares posluša, kaj si ta želi; še redkeje kdo o tem razmišlja . . .

***

Spet sem bila enkrat na Jezerskem pri jezeru. Željno sem se ozirala navzgor proti Grintovcu in Skuti ter mislila na — Ledine.

»Greste spet mal' gor?« me je nekako mimogrede vprašal **Dane Jagodic**, doma prav tam iz jezerjanske Sibirije (malo višje od jezera, kjer pozimi nekaj mesecev ni sonca). Poznava se že precej let. Vem, da dela v Preddvoru in da je v prostem času — kot radi rečemo — tudi lovec in gorski reševalec, občasno tudi predava o reševanju ponesrečenih v planinah; da, celo igra na domačem odru — in ne vem, kaj še vse. Na Jezersko zahajam že četrto stoletja, poznam dosti domačinov in dosti lepih kotov tam okrog. Posebno domače se počutim pri Tonejčevih in na šoli.

Ozrta sem se navzgor k visokoraslemu Danetu in rekla: »Bi šla. A nisem najboljšega počutja.«

»A bi spet po slovenski na Ledine?«

»Kam pa drugam,« sem se nasmehnila; vsi tod okrog že vedo za moje vsakoletno romanje.

»Kdo še gre?«

»Hodim sama.« Najbrž je vprašal zaradi lepšega; saj to tod vedo (odkar mi je tudi hčerka odrasla).

»Grem z vami. Lahko že jutri. Nedelja je.«

»Zapravljanje časa. Med mojim 'vzponom' ste vi lahko že vrh Grintovca.«

»Še vedno bom porabil manj časa, kot če vas potem rešujemo,« se je napol nasmehnil, napol posmehnil.

Tako me je odrešil celo hvaležnosti. V glavi so mi zapele in zacingljale jeklenice proti Ledinam.

»Ob sedmih kreneva. Jesen je. Ne bo vročine,« je bil kratek in že je odšel.

Obsedela sem na klopci ob jezeru in pestvovavala to dragoceno darilo. Najljubše darilo.

***

Jesensko jutro: rahlo sivkasto s tu in tam prižganimi ognji jesenskih bukev, višje gori so žarela tudi svetlejša plamena macesnov. Seveda ni manjkal rezek hlad — in bil je celo dobrodošel, kakor hitro se je stezica začela vzpenjati. Bunda in nahrbtnik sta me težila in čevlji — kot da niso moji. Postala sem in jih natančno pogledala: res niso bili moji. Zamenjala sem jih s hčerinimi in so me neprijetno grebli po petah. Sezula sem najprej enega, nato še drugega in cepetala po trdih opetnikih, da me je spremljevalec — ali reševalec — Dane vedno bolj dvomljivo pogledoval, češ: če bo danes prišla do skal, bo dobro. Na kaj več ni računati.

No, čevlji so se vdali in prišla sva do skal. Skrbni spremljevalec je privlekel iz nahrbtnika varovalno vrv in vponko za jeklenico. V mislih sem zastokala: Kaj, še to breme? Že lastne kosti so mi tokrat bile pretežke. In sem se uprla: »Hvala za skrb, Dane! A mene sploh ni strah. Samo počasi bova hodila.«

Dlani so se oprijele jeklenih vrvi in čevlji so voljno legali na kline. Vsa sem bila v skalah; nič drugega nisem mislila — kaj šele govorila, saj sem imela z dihanjem dovolj opravka.

Prilezla sva do **mojega** počivališča. Da, tu sem pred leti célo uro sedela in poslušala planinski koncert neznanega pevskega zbora pri Češki koči. Kako je odmevalo od skalnih sten in neba: bila sem v najveličastnejši koncertni dvorani. Počivala pa sem tukaj vsakič, naj sem lezla sama ali — pred leti — s hčerjo.

Postala sem, se na varnem prostoru obrnila, se naslonila na steno in se — željna lepote in od-diha — ozrla naokrog.

»Kar naprej! Kar naprej! Saj je samo še kratek žleb — pa sva med rušjem...«

Kaj me le poučuje, saj znam pot na pamet! Kam se mu tako mudi? Morda se boji, da mi sile in volja usahnejo... Nuja v njegovem glasu me je prisilila k vdaji: on dela uslugo meni. A duše ne preteša: brez prejšnjega veselja (tudi brez osvežitve, ki jo dá počitek) sem se z vsemi štirimi vlekla navzgor. Že sem bila pod vrhom: z levico sem držala klin, z desnico sem poprijela višje po jeklenici, prestavila levo nogo skoraj pod brado in poskusila zvelič svojo »vrečo«

navzgor. Tedaj me je v desni rami ostro zasekalo — in potezna moč je padla na nič. Obvisela sem kot ujeta vrana — drugim za svarilo. Ni me zgrabil strah, le vedela sem: če bi bila sama, bi se morala vrniti do počivališča, pa z žganjem in gladenjem nekako prepričati tisti živec v rami...

»Ne gre. Dane, pomagajte!«

Trdno je uprl dlan k steni; levo nogo sem prislonila ob njo, zastavila niže in se tako »po kosih« povlekla kvišku.

***

Obsedela sem na rušju: malce začudena, malce utrujena in malce prazna. Počasi se je vame nacejala srečica.

Dane je že davno odbrzel navzdol čez Žrelo k Češki koči, kjer je bil prav to nedeljo cilj gorskega teka. Ne, tega res ni smel zamuditi. Mogoče me je tudi zato priganjal...

Jasen septembrski poldan je bil komaj mlačen — in težko sem si predstavljala, da sem si nekoč ob spustu prav na teh jeklenicah opekla dlani. Tudi kočna na Ledinah (Vadine pravijo domačini) me je sprejela hladno. Komaj mimogrede jo je obliznilo sonce. Smučišče pod Skuto je s svojim bliščem spominjalo na prelep zimski dan.

Snežišča na severu Slovenije

Geografski inštitut Slovenske akademije znanosti in umetnosti v Ljubljani je na pobudo pokojnega **prof. dr. Antona Melika** v letih 1949 in 1950 v času najnižjega stanja snežišč, to je v mesecih septembru in oktobru, zbiral največ na snežiščih v Kamniških in Savinjskih Alpah dokumentacijo o teh snežiščih. Obe leti so ugotavljali lokacijo in nadmorsko višino snežišč, leta 1949 pa so ugotavljali tudi največjo dolžino in širino snežišč. Leta 1949 sta zbirala dokumentacijo **Vladimir Klemenčič** in **Dušan Košir**, leta 1950 pa **Vladimir Klemenčič**, **Drago Meze**, **Igor Vrišer** in **Vid Zor**.

Po teh podatkih je bilo leta 1949 v Kamniških in Savinjskih Alpah 28 snežišč. 18 snežišč smo našli nad dolino Ravenske Kočne, štiri nad dolino Makekove Kočne, tri nad Logarsko dolino, dve nad Matkovim kotom in eno južno od glavnega grebena Kamniških in Savinjskih Alp pod ostenjem Skute. Najvišje snežišče je bilo severno od vrha Kokrske Kočne, najnižje pa na nadmorski višini približno 1400 metrov nad Matkovim kotom.

Po podatkih iz leta 1950 je bilo v Kamniških in Savinjskih Alpah 47 snežišč. 21 snežišč so našli nad Logarsko dolino, 17 nad dolino Ravenske Kočne, šest na južni strani glavnega grebena Kamniških in Savinjskih Alp nad dolino

Kamniške Bistrice, dve nad dolino Makekove Kočne in eno nad dolino Matkovega kota. Najvišje snežišče je bilo v severnem ostenju Kočne, najnižje pa na nadmorski višini približno 1100 metrov pod zahodnim delom severne stene Planjave.

Iz navedenih ugotovitev je razvidna velika razlika med številom najdenih snežišč v obeh letih. Osupne posebno razlika med številom snežišč, najdenih v obeh letih nad Logarsko dolino (tri leta 1949 in kar 21 leto dni pozneje). Vzrok za to razliko je lahko ta, da opazovalca leta 1949 nista posvetila dovolj pozornosti predelom Grla, Planjave in Babe (Lučke).

V obeh letih, leta 1949 in 1950, so se pojavljala snežišča na šestnajstih istih lokacijah, in sicer na dvanajstih nad dolino Ravenske Kočne, na dveh nad Logarsko dolino, na enem nad Matkovim kotom in na vzhodnem vznožju Skute. Snežišča nad dolino Ravenske Kočne so bila pretežno na Zgornjih Ravneh nad Češko kočjo, nad Logarsko dolino sta bili snežišči pod Štajersko Rinko in Ojstrico, nad Matkovim kotom je bilo snežišče na območju Škafa, pod vzhodno steno Streže (Skute) pa je bilo snežišče, ki leži južno od glavnega grebena Kamniških in Savinjskih Alp.

Geografskemu inštitutu Antona Melika, Znanstveno raziskovalnemu centru SAZU v Ljubljani, se zahvaljujem za dovoljenje, da uporabim dokumentacijo, ki jo hrani omenjeni inštitut.

Dušan Košir

Brez odlašanja sem se spustila po lovski poti navzdol in se ustavila šele nizko nad kamnitim plazom. Tam so rastle pritlikave, od neurij in snegov poležane planinske bukve. Sedla sem med rogovile in se gugala: bilo je tako milo toplo in sladko samotno ob cingljanju nevidnega izvirka nekje pod Babo.

Čim lepše nam je, tem hitreje teče čas. Jesensko popoldne je bledelo in čudilo me je, da Daneta še ni od Češke kočje. Dogovorila sva se namreč, da se skupaj vrneva do Mikčevih, od koder sva se napotila. Odločila sem se, da bom čakala do mraka, če bo treba. Te poti in potke navzdol poznam. Tudi v luninem siju.

In zasanjala sem se v resnično pravljico, kot je bil povedal Mikčev gospodar; mogoče je od tedaj minilo desetletje, morda dve. Tiste pozne zime je pritisnil silen mraz. Po ravenski Sibiriji in skalnih poličkah je ležal kristalen sneg. Ob nenadni odjugi so debeli oblaki prinesli dež in kamnite stene v sklenjenem objemu od Kočne, Grintovca, čez Dolgi hrbet, Štruco, Skuto, Križ, do Male Babe so se dobesedno oblekle v led. Na noč se je nebo obrisalo in nanj se je pripeljala polna luna. Srebrno bela svetloba se je razlila na ledene stene, se odbijala od zrcalno

gladkih površin in se podeseterila. Sredi noči je bilo tako bleščeče svetlo, da si lahko v hiši ob oknu bral knjigo. Kako je svet žare! Kot da ni ta naš, vsakdanji. Kdor je videl, ne pozabi. Nič čudnega, da Jezerjani kljub skopi naravi le težko odidejo v druge kraje.

***

Iz sanjarjenja me je zdramil hlasten tek navzdol po stezi. Da, bil je Dane: veder, a dokaj prepoten, kar me je začudilo. Pa je povedal, da je s Češke »skočil« domov v dolino, pa spet po Slovenski smeri navzgor — no, in zdaj je tukaj.

Če ne bi bila tako nasičena planinskih lepote, bi se mi ob njegovi zmagoslavni moči najbrž inako storilo. Tako pa sem se le zahvalila za enkratno jesensko darilo in pospešila sva v dolino.

Letošnja pomlad na Kredarici

Povprečna temperatura letošnjih pomladanskih mesecev na Kredarici je znašala — 2,1°, pomladanska višina padavin pa 401 mm. Bila je za 1% pod normalno vrednostjo. Pomlad je bila — gledana skozi povprečne vrednosti — pretopla in skoraj normalno namočena. Podrobnosti o posameznih mesecih so naslednje:

Ekstremne temperature posameznih mesecev so bile v mejah doslej znanih ekstremov. Marčni temperaturni maksimum je znašal 5,4° (dne 24. 3), aprilski temperaturni maksimum je bil rahlo višji — znašal je 5,6°, izmerjen pa je bil zadnji dan v mesecu. Majski temperaturni ekstrem, ki je bil izmerjen 16. dne v mesecu, je znašal 7,2°. — Minimalne mesečne temperature so bile znatno nad doslej znanimi minimalnimi ekstremi. 18. marec je bil letos najhladnejši dan na Kredarici. Minimalna temperatura tega dne je znašala — 12,6°. Aprilski temperaturni minimum, — 13,8°, je bil zabeležen 6. dne v mesecu. Najhladnejši dan v maju je bil 6. maj, ko je znašala minimalna temperatura — 8,0°.

Mesečni temperaturni povpreček za marec je bil — 2,0°. Bil je kar za 5° nad normalno vrednostjo, to je nad dolgoletnim povprečkom. Aprilski mesečni temperaturni povpreček je bil najnižji med vsemi pomladanskimi povprečki na Kredarici. Znašal je — 5,1°. Mesec je bil za 0,5° hladnejši od vseh doslej znanih aprilskih temperaturnih povprečkov Kredarice. Majski temperaturni povpreček letos pa je bil pozitiven; znašal je 0,9° in je bil potemtakem maj za 1,1° pretopen.

Oblačnost, sončni sij in padavine so med seboj povezani. Heliograf na Kredarici je marca registriral 164 ur sončnega sija, kar je 44 % njego-

Sodelavci PV, preberite!

Sodelavce Planinskega vestnika vljudno prosimo, da skupaj z vsakim prispevkom za naše glasilo pošljejo na posebnem listu papirja napisane svoje osnovne podatke, ki jih računovodstvo potrebuje, ko izplačuje avtorske honorarje. To so ime in priimek, natančen naslov prebivališča, občina stanovanja, matična številka (EMŠO) in številka žiro računa. To seveda ne velja za stalne sodelavce Planinskega vestnika, katerih podatke uprava PV že ima. — Tisti stalni sodelavci, ki zadnji čas niso prejeli avtorskega honorarja za svoje prispevke, naj pošljejo vsaj svojo EMŠO, ki jo uprava PV nemara še nima. Ko bo to urejeno, ne bo več nepotrebne razburjanja zavoljo avtorskih honorarjev. - Hkrati prosimo sodelavce in dopisnike, naj nam sproti sporočajo svoje pripombe in dopolnila tako na vsebino revije kot na svoje lastne prispevke. Nekatere od prispevkov moramo namreč zaradi pomanjkanja prostora krajšati, vendar nobenega ne krajšamo tako, da bi izgubil osnovno vsebino ali poudarek. Sporočajo naj nam tudi, če ne bi redno prejeli avtorskega honorarja, ki ga izplačamo za vsak objavljen prispevek.

Uredništvo PV